

1. עראם

2. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
ע"י ב"כ עוה"ד אהרון מייזלס קודמן ואח'
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים 97200
טל': 02-6283555; פקס: 02-6276317

ה מע ר ע ר י ם

נ ג ד

המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טל': 02-6466686; פקס: 02-6467011

ה מ ש י ב

תגובה מטעם המשיב לבקשה להפחתת סכום העירבון

1. בהתאם להחלטת כב' הרשם, השופט ר' גולדשטיין, מיום 30.7.19, מוגשת בזאת תגובת המשיב לבקשה להפחתת סכום העירבון (להלן: "הבקשה").
 2. עניינו של ההליך שלפנינו, שבמסגרתו הגישו המערערים את בקשתם שבנדון, בערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, בשבתו כבית משפט לערעורים מינהליים, במסגרת עת"מ 19-03-25566 (כב' השופט א' רובין; פסק דין מיום 28.5.19). בפסק הדין נדחתה עתירה שהגישו המערערים כנגד החלטת המשיב שלא לאפשר את יציאתו של המערער 1 לחו"ל, על יסוד חומרים שנאספו על ידי גורמי הביטחון, שמהם עולה חשש כי יציאתו לחו"ל תסכן את ביטחון אזור יהודה ושומרון.
 3. מהבקשה עולה, כי זו הוגשה לאחר שבית המשפט הנכבד קבע כי על המערערים להפקיד עירבון בסך 30,000 ש"ח לשם הבטחת הוצאותיו של המשיב.
 4. כידוע, על פי הוראות הדין הרלבנטיות, בהליך ערעורי מוטל על המערער להפקיד עירבון להבטחת תשלום הוצאות הצד שכנגד. תכליתו של העירבון היא להבטיח שבעל הדין שיגרר' להליך נוסף לא יתקשה לגבות את ההוצאות שתיפסקנה במסגרת הערעור, ככל שאכן תיפסקנה. אמנם, בית המשפט עשוי להורות על מתן פטור מעירבון, ובהתאמה גם עשוי להורות על הפחתת סכום העירבון, אך זאת בהתקיים שני תנאים מצטברים: הוכחת חוסר יכולת כלכלית, וקיום סיכויים טובים להליך.
- בהקשר זה ראו את שנקבע בבשג"ץ 4934/14 גורנשטיין נ' כנסת ישראל (פורסם באר"ש, 21.7.14), כדלקמן:

10. במסגרת בקשה לפטור מהפקדת עירבון. על המבקש רובץ הנטל להוכיח שני תנאים מצטברים: שמצבו הכלכלי אינו מאפשר להפקיד

את העירבון: ושלהליך שהוגש סיכוי להצליח (ראו: בש"א 1528/06 ורנר נ' כונס הנכסים הרשמי, פסקה 7 (17.10.2007)). על פני הדברים, ניתן לסבור שמדובר בתנאים דומים לאלה המנויים בבקשה לפטור מתשלום אגרה, אלא שמדובר ברף גבוה יותר שעומד בפני המבקש כאן (ראו: בן-נון וחבקינ, בעמ' 283–285).

11. באשר לתנאי הראשון, בית המשפט אינו מסתפק בבחינת מסוגלותו האישית של המבקש ושל סביבתו הקרובה, על כל המתחייב בבקשת הפטור מתשלום אגרה, אלא עליו גם להוכיח שניסה להסתייע בחבריו וקרוביו לשם הפקדת העירבון, או להציג טעם מספק מדוע לא עשה כן (ראו: בש"א 6411/11 שני נ' עו"ד ארז חבר, נאמן לנכסי החייב (3.10.2011)). באשר לתנאי השני, לא די בהוכחה לכאורית של סיכוי כלשהו, אף נמוך, להליך או קיומה של עילה, בדומה לבקשה לפטור מתשלום אגרה, אלא נדרשים סיכויי הצלחה גבוהים יותר כדי לקבל פטור כאמור. כאן נבחנים לרוב סוג ההליך בכלליות וכן הנסיבות הקונקרטיות של ניהול ההליך [ההדגשות שלעיל וכן ההדגשות מכאן ואילך אינן במקור- הח"מ].

כן ראו לעניין זה את שנקבע בעמ"ס 5466/13 עמותת "הכל חינוך" נ' משרד החינוך (פורסם באר"ש, 27.8.13); ע"א 5452/08 אבו סמארה נ' סגייר (פורסם באר"ש, 11.9.08).

5. בענייננו המערערים מתמקדים בטענות שונות הנוגעות לאופיו של ההליך, ואך בשולי הדברים מתייחסים למבחנים שנקבעו בפסיקתו של בית המשפט הנכבד לעניין זה והוזכרו לעיל. בהתייחס לטענות המערערים לעניין אופיו של ההליך, די אם נאמר כי בענייננו המחוקק קבע כי עתירות הנוגעות ליציאה לחו"ל של תושבי אזור יהודה ושומרון תוגשנה לבית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים (ראו פרט 3(ו) לתוספת הרביעית שלחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000). בהתאם, המערערים פנו בעתירה לבית המשפט המחוזי, ושם ניתן להם יומם, לאחר הליך סדור שהתקיים, שבמהלכו נשמעו טענות הצדדים ובית המשפט המחוזי עיין בהסכמה בחומרים שונים שהוצגו לפניו. לבסוף התרשם בית המשפט המחוזי כי אין עילה להתערבות שיפוטית, ומצא לנכון להביא התרשמות זו לפני המערערים, ואף המליץ להם לחזור בהם מעתירתם (כפי שנוהג בית משפט נכבד זה לעשות בלא מעט מקרים מסוג זה). על אף זאת, החליטו המערערים לעמוד על מתן פסק דין, ובעקבות זאת ניתן פסק דינו המנומק של בית המשפט המחוזי, שהחליט בנסיבות העניין לפסוק הוצאות בשיעור מופחת לטובת המשיב. במקרה שכזה אין לומר שלא ניתן למערערים יומם בבית המשפט אך בשל העובדה שנקבע במסגרת הליך הערעור כי עליהם להשליש עירבון להבטחת הוצאותיו של המשיב. משעה שהעניין התברר לפני ערכאה ראשונה ונמצא שאין מקום להתערבות שיפוטית, לא ניתן לומר שמצבם של המערערים נותר כפי שהיה. בשלב זה המשיב מחזיק בידו פסק דין שניתן לטובתו, וממילא מוטל על המערערים לצלוח משוכה גבוהה יותר מזו שעמדה לפנייהם קודם לכן. בנסיבות אלה, אך מובן הוא מדוע נדרשת הפקדת עירבון, ומדוע הדבר אינו דומה להגשת עתירה ב"גלגול ראשון" לבית המשפט הנכבד, בטרם שניתנה קביעה שיפוטית לטובתו של המשיב. על כן, המשיב יטען כי אין מקום להידרש לטענותיהם אלה של המערערים ודין להידחות.

6. מכל מקום, כפי שפורט לעיל, בעת בירור בקשה להפחתת סכום עירבון יש לבחון האם שני התנאים המצטברים שהוזכרו לעיל (הוכחת חוסר יכולת כלכלית, וקיום סיכויים טובים להליך) מתקיימים, אם לאו, וזאת בהתאם לפסיקתו של בית המשפט הנכבד. נפנה אפוא לבחון האם התנאים האמורים מתקיימים בענייננו.

7. באשר לסיכויי ההליך; המשיב יבקש להפנות לפסק דינו של בית המשפט המחוזי, שבו נקבע כי אין עילה להתערבות בהחלטת המשיב, לאחר עיון בחומר גלוי וחסוי שנאסף בענייניו של המערער 1, כשלעניין זה נקבע כי די היה בחומר הגלוי לבדו כדי להצדיק את דחיית העתירה, ועל אחת כמה וכמה בהינתן האמור בחומר החסוי, ובשים לב להסברים נוספים שנמסרו במעמד צד אחד. בנוסבות אלה, דומה כי סיכויי ההליך אינם גבוהים. למעשה, נראה כי גם המערערים אינם חולקים על כך, וניתן ללמוד זאת מהאמור בפסקה 15 לבקשתם, שבה הם מציינים כי לשיטתם סיכויי ההליך טובים לכל הפחות לעניין החלטת בית המשפט המחוזי לחייבם בהוצאות במסגרת דחיית העתירה, כאשר מכלל הן אתה שומע לאו, לאור העובדה כי במסגרת זו הם כלל לא מתייחסים לסיכויי ההליך לגופו של עניין (להבדיל מעניין ההוצאות). מה עוד, שגם לעניין סיכויי ההליך באשר לחיוב המערערים בהוצאות, כבר נקבע כי ערכאת הערעור תתערב בהוצאות שנפסקו על ידי הערכאה הדיונית רק במקרים חריגים, שכן לערכאה הדיונית ניתן שיקול דעת רחב ביותר בעניינים אלו (ראו והשוו: ע"א 9535/04 **סיעת "ביאליק 10"** נ' **סיעת "יש עתיד לביאליק"** (פורסם באר"ש, 16.6.05; פסקה 3 לפסק דינו של כב' השופט (כתוארו אז) א' גרוניס)). ממילא, דומה כי גם בעניין זה סיכויי הערעור אינם גבוהים.

8. באשר למצבם הכלכלי של המערערים; המשיב יבקש להפנות להודאתם המפורשת של המערערים, כי "מצבו הכלכלי של המבקש 1 השתפר באופן משמעותי בשנים האחרונות". אמנם, לצד זאת נטען כי אין באפשרותו של המערער 1 להפקיד את מלוא הסכום שנקבע כעירבון, אך טענה זו הועלתה בעלמא, ללא הצגת כל נתון או מסמך שעשוי לתמוך בה, כנדרש, מלבד תצהיר לא מפורט. מעבר לכך, המערער 2 כלל אינה טוענת שהיא נעדרת יכולת כלכלית, וכל טענתה היא שקביעת סכום עירבון גבוה עלולה לסכל את אפשרותה לסייע לאנשים נוספים, כאשר גם טענה זו הועלתה בעלמא, מבלי לצרף לה נתונים כנדרש, מלבד תצהיר לא מפורט.

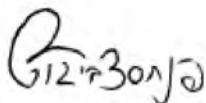
לעניין זה, ראו והשוו לדברים שנקבעו במסגרת ע"ם 9464/08 **פתאנה נ' שר הפנים** (פורסם באר"ש, החלטה מיום 5.1.09), כדלקמן:

"על המבקש פטור מעירבון, תוך חשיפת בעל הדין שכנגד לסיכון כי הוא לא יוכל לגבות את מלוא הוצאותיו, אם יפסקו כאלה, לעמוד בשני תנאים מצטברים: חוסר יכולת כלכלית להפקיד העירבון וקיום סיכויים טובים להליך. כדי לעמוד בתנאי הראשון על מבקש הפטור לפרוש לפני בית המשפט תשתית עובדתית מלאה ועדכנית בדבר מצבו הכלכלי. המערערים לא עמדו בדרישה זו במלואה. הבקשה חסרה תצהיר מטעם מערער 2. עיון בדפי חשבון הבנק של המערער 1 מלמד על משיכות סכומי כסף גבוהים להו לא ניתו כל הסבר. תלושי השכר אשר צורפו מטעם מערער 1 אינם עדכניים. בנוסף, המערערים לא הסבירו כיצד

עולה בידיהם לממו את ייצוגם המשפטי. לכאורה. עליהם לממו את הפקדת העירבון מאותו מקור באמצעותו הם מממנים את עלויות ייצוגם. במצב דברים זה אין הצדקה לפטור מעירבון. וזאת אף מבלי להידרש לסיכויי ההליך. יחד עם זאת, בשים לב לתשתית החלקית שהוצגה ולעמדת המשיב, יופחת סכום העירבון, כך שיעמוד על סך של 5,000 ₪. העירבון יופקד תוך 21 ימים מעת המצאת החלטה זו, ולא – יירשם ההליך לדחייה ללא צורך במתן הודעה נוספת."

9. לא למותר לציין עוד, כי בירור שנערך אל מול מרכז המידע הטלפוני של בתי המשפט העלה כי במסגרת ההליך שהתנהל בבית המשפט המחוזי שילמו המערערים את מלוא סכום האגרה (בסך 1,977 ש"ח) מבלי שביקשו פטור מתשלומה. כמו כן, גם בעת הגשת הערעור דגן שילמו המערערים את מלוא סכום האגרה (בסך 3,004 ש"ח), מבלי שביקשו פטור מתשלומה.
10. אם כן, נראה ששני התנאים אינם מתקיימים בענייננו, וממילא אין הצדקה להפחתת סכום העירבון, ודאי לא באופן משמעותי כפי שהתבקש.
11. אמנם, מהבקשה עולה שהמערערים סבורים כי סכום העירבון אינו אמור לעלות על סכום ההוצאות שנפסקו במסגרת פסק דינו של בית המשפט המחוזי, אך ברי כי אין לטענה זו כל שחר. נציין לעניין זה את המובן מאליו, כי במקרה שבו צד להליך מטריח את הצד שנגדו להתדיין פעם נוספת על אותו עניין ממש, לאחר שזה קיבל פסק דין לטובתו, עשוי בית המשפט שלערעור לפסוק הוצאות גבוהות יותר לחובת המערער, וממילא יש טעם ברור בקביעת עירבון גבוה מסכום ההוצאות שנפסקו לחובת המערערים במסגרת פסק דינו של בית המשפט המחוזי.
12. בטרם סיום נדגיש, כי אין מדובר בתשלום לא הדיר, כי אם בהפקדת הסכום שנקבע עד לאחר שיסתיים ההליך, שאז יתברר למפרע האם חויבו המערערים בהוצאות, וניתן יהיה להיפרע מכספיהם אלו, אם לאו. על כן, גם מטעם זה אין מקום לקבל את בקשת המערערים להפחתת סכום העירבון, ובפרט מקום שבו כלל לא הוגשו על ידם ראיות אובייקטיביות לעניין מצבם הכלכלי.
13. בהינתן כלל האמור, המשיב סבור כי אין מקום להיעתר לבקשה. לצד זאת, המשיב יבקש להותיר לשיקול דעתו של בית המשפט הנכבד את ההכרעה בשאלה האם יש מקום להפחתה מסוימת של סכום העירבון שנקבע, להבדיל מבקשת המערערים להפחתת הסכום בשיעור משמעותי.

היום, כ"ט בתמוז תשע"ט
01 באוגוסט 2019

פנחס גורט, עו"ד

סגן במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה